

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/47/2021
Identifikačné číslo spisu: 1613213787
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1613213787.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa J. B., bývajúceho v W., Y. č. XX, zastúpeného JUDr. Ľubicou Sopkovou, advokátkou so sídlom v Malackách, Pribinova č. 3, proti odporcovi G. B., bývajúcemu v W., Y. č. XX, W., zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Šumavská č. 3, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp.zn. 5C/399/2013, o dovolaní G. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2020 sp. zn. 4Co/34/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 9. mája 2017 č.k. 5C/399/2013-105 zvýšil vyživovaciu povinnosť G. B. [otca navrhovateľa (ďalej len „odporca“)] voči navrhovateľovi naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Malacky z 12. júla 2012 č. k. 8P/128/2011-112 zo sumy 120 € mesačne na sumu 200 € mesačne počnúc od 25. októbra 2013 do 30. júna 2015. Zároveň otcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zameškané výživné vo výške 1 255,50 €. Doplniacim rozsudkom z 19. júna 2018 č. k. 5C/399/2013-131 návrh na zvýšenie výživného vo zvyšku zamietol.

1.1. Vychádzal z toho, že navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a sestrou v podnájme s mesačnými nákladmi na bývanie vo výške cca 66 €. V ostatnom čase dosahuje čistý mesačný príjem navrhovateľovej matky 499,20 € a otca 834,89 €. Odporca prispieva na výživu navrhovateľa sumou 120 € mesačne. Navrhovateľ navštevoval od 1. septembra 2013 do 31. mája 2015 strednú odbornú školu, jeho náklady spočívali vo výdavkoch (v odôvodnení rozsudku vyčíslené) na štúdium, stravu, bývanie, cestovanie, učebnice a skriptá, školné, získanie vodičského oprávnenia, absolvovanie vodičského kurzu, vystavenie cestovného pasu, kultúru, šport a stužkovú slávnosť. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa mal na zreteli, že pre posúdenie schopností a možností rodiča v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové (prípadne aj majetkové) pomery, ale jeho reálne možnosti, dané okrem iného jeho fyzickým

stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a pod. (R 74/1969). Konštatoval, že podaný návrh je v danom prípade dôvodný vzhľadom na zmenu pomerov na strane navrhovateľa. Uviedol, že počiatok zvýšenia výživného určil v zmysle návrhu, pričom vychádzal zo zistených majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, zohľadnil dlhodobú osobnú starostlivosť matky o navrhovateľa v čase jeho maloletosti, prihliadol tiež na navrhovateľov vek a skutočnosť, že navštevoval strednú odbornú školu. Zároveň skúmal schopnosti a možnosti rodičov navrhovateľa a tiež ich ďalšie vyživovacie povinnosti. Konštatoval, že mesačný príjem odporcu sa výraznejšie nezmenil. Nezohľadnil tvrdenie otca týkajúce sa jeho výdavkov, v rámci ktorého uvádzal, že zo zdravotných dôvodov nie je schopný platiť zvýšené výživné. Podľa názoru súdu prvej inštancie odporca nepreukázal také zdravotné ťažkosti, ktoré by ho v danej práci obmedzovali. Vzhľadom na takto určené výživné a dobu určenia výživného súd prvej inštancie určil aj výšku zročného výživného pre navrhovateľa v sume 1 255,50 € ako rozdiel medzi výživným určeným od 25. októbra 2013 do 30. júna 2015 a doposiaľ určeným výživným hradeným odporcom. Vo zvyšku navrhovateľov návrh zamietol doplniacim rozsudkom.

2. Na odvolanie odporcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. marca 2019 sp.zn. 4Co/234/2018 rozsudok súdu prvej inštancie a/ v napadnutej meritórnej časti v spojení s doplniacim rozsudkom súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny, b/ v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov prvoinštančného konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rozhodol tiež, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2.1. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie náležite vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a správne porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase predchádzajúceho rozhodnutia a v čase rozhodovania o návrhu na jeho zvýšenie; správne pri tom posudzoval, či došlo alebo nedošlo k takej zmene pomerov na strane navrhovateľa a odporcu, ktorá by odôvodňovala zmenu posledného rozhodnutia o výživnom. Odvolací súd v zhode s právnym názorom súdu prvej inštancie uzavrel, že k podstatnej zmene pomerov na strane navrhovateľa došlo, nakoľko mal v čase od 25. októbra 2013 do 30. júna 2015 vyššie odôvodnené potreby vzhľadom na jeho vek a nástup na štúdium vyššieho stupňa oproti poslednej úprave vyživovacej povinnosti (12. júla 2012), na strane odporcu ale podstatná zmena pomerov preukázaná nebola. Sama skutočnosť, že otec má určité zdravotné problémy, nie je spôsobilá privodiť iný právny záver, nakoľko ani len netvrdil, že by v dôsledku týchto zdravotných komplikácií mal znížený príjem z pracovnej činnosti. Výšku odporcom uvádzaných nákladov na lieky nepovažoval odvolací súd za spôsobilú spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného v súvislosti s preukázanými podstatnými zmenami na jeho strane. Odvolací súd zdôraznil, že nepreskúmaval správnosť konkrétneho tvrdenia navrhovateľa o výdavkoch na dopravu a školské pomôcky. Odôvodnenými potrebami sú všetky potreby oprávneného po stránke ekonomickej, kultúrnej, spoločenskej a študijnej. Navrhovateľom uvedenú sumu titulom výdavkov na ošatenie považoval odvolací súd za primeranú. Okrem týchto okolností prihliadol tiež na vývoj životných nákladov od poslednej úpravy výšky výživného (§ 78 ods. 3 Zákona o rodine) a na dlhoročnú osobnú starostlivosť matky navrhovateľa o neho (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Vzhľadom na prioritu vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi nezohľadnil ani výdavky odporcu súvisiace s kúpou motorového vozidla. Podľa názoru odvolacieho súdu postupoval súd prvej inštancie správne, pokiaľ vyživovaciu povinnosť otca voči navrhovateľovi určil do 30. júna 2015, lebo samotná maturitná skúška v mesiaci máj 2015 nemá ešte za následok nadobudnutie schopnosti oprávneného dieťaťa samostatne sa živiť. Za irelevantnú vyhodnotil aj odvolaciu argumentáciu odporcu, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nesprávne nevzal do úvahy zárobkové možnosti navrhovateľa, ktorý má ako študent dennej formy štúdia súvisle sa pripravujúci na svoje budúce povolanie. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd vyhodnotil všetky odvolacie námietky odporcu ako nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom v napadnutej vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdil. V odvolaní napadnutej časti týkajúcej sa nároku navrhovateľa na náhradu trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP s odôvodnením, že súd prvej inštancie tento výrok vôbec neodôvodnil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (okrem zrušujúceho výroku) podal odporca dovolanie,

prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 21. novembra 2019 sp. zn. 3Cdo/199/2019 odvolací rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V podstatnom vytkol odvolaciemu súdu, že otázku dopadu zdravotných ťažkostí odporcu na jeho výdavky (obstarávanie liekov) uzavrel len so strohým konštatovaním, že nejde ani o okolnosť spôsobilú spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného, bez vysvetlenia ponechal, či nejde ani o okolnosť významnú z hľadiska stanovenia sumy zvýšeného výživného. K príležitostným príjmom navrhovateľa uviedol, že odvolací súd mal za to, že navrhovateľ ako študent dennej formy štúdia súvisle sa pripravujúci na budúce povolanie povinnosť zarábať nemá a jeho príležitostné príjmy mu nemôžu byť na ujmu oproti zákonnej vyživovacej povinnosti otca, čo sa javilo dovolaciemu súdu ako nedostatočné odôvodnenie v tomto smere. K zakúpeniu motorového vozidla konštatoval, že odvolací súd len označil túto odvoláciu argumentáciu odporcu za neopodstatnenú vzhľadom na prioritu nároku na výživné a ponechal bez vysvetlenia, prečo ju nepovažoval za podstatnú aspoň z hľadiska určenia výšky výživného. Z týchto dôvodov dovolací súd uzavrel, že odporca dôvodne namieta nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku.

4. Následne odvolací súd opätovne prejednal vec a ostatným rozsudkom z 24. júna 2020 sp. zn. 4Co/34/2020 potvrdil prvostupňový rozsudok v spojení s jeho doplnujúcim rozsudkom v napadnutej vyhovujúcej časti a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu odvolacieho a dovolacieho konania.

4.1. Odvolací súd opätovne konštatoval, že predpokladom zmeny výživného je výrazná a trvalá zmena pomerov, ktorou môže byť podstatne vyšší vek a s tým spojený nárast nevyhnutných životných nákladov, nástup do školy vyššieho stupňa, podstatná zmena pravidelného príjmu rodičov, zmena zdravotného stavu alebo zmena počtu vyživovacích povinností. V zhode s právnym názorom súdu prvej inštancie opätovne vyhodnotil, že k podstatnej zmene pomerov na strane navrhovateľa došlo, nakoľko mal v čase rozhodnom (25.10.2013 - 30.06.2015) vyššie odôvodnené potreby vzhľadom na nárast jeho veku a nástup na štúdium vyššieho stupňa oproti poslednej úprave vyživovacej povinnosti (12.07.2012), avšak na strane odporcu podstatná zmena pomerov preukázaná nebola. Opätovne uviedol, že zmenu odôvodnených potrieb navrhovateľa mal za nepochybné zrejmú v súvislosti so zmenou veku oproti poslednej súdnej úprave výšky výživného v roku 2012 a s tým spojenými životnými nákladmi po stránke ekonomickej, kultúrnej, študijnej. Pridržiaval sa i toho vysloveného právneho názoru, že skutočnosť, že odporca má určité zdravotné problémy, je potrebné vyhodnotiť za nespôsobilú privodiť iný právny záver, nakoľko netvrdil, a teda ani nepreukázal, že by v dôsledku týchto zdravotných komplikácií mal znížený príjem z pracovnej činnosti. Výška odporcom uvádzaných nákladov na lieky sa odvolaciemu súdu nejavila byť spôsobilá spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného v súvislosti s preukázanými podstatnými zmenami na jeho strane, keď odvolací súd nepreskúmaval správnosť jeho konkrétneho tvrdenia o výdavkoch na dopravu a školské pomôcky s poukazom na vyššie uvedené, že odôvodnenými potrebami sú všetky potreby oprávneného po stránke ekonomickej, kultúrnej, spoločenskej, kultúrnej a študijnej. Navrhovateľom uvedená suma titulom výdavkov na ošatenie sa odvolaciemu súdu vzhľadom na jeho vek javila primeraná a nenadhodnotená. Odvolací súd vzal zreteľ na to, že odporca tiež netvrdil a teda ani nepreukázal existenciu takých zdravotných problémov, na základe ktorých by bolo možné usudzovať na trvalú zmenu jeho pomerov. Odvolací súd okrem uvedeného v zmysle ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine ex offio prihliadol na vzrastajúci vývoj životných nákladov od poslednej súdnej úpravy výšky výživného a v zmysle ust. § 62 ods. 4 Zákona o rodine, na dlhoročnú osobnú starostlivosť matky navrhovateľa o neho. Odvolacie argumenty odporcu týkajúce sa dcéry vyhodnotil odvolací súd za irelevantné, keďže vyživovaciu povinnosť k nej mal už v čase prechádzajúceho určenia výživného na navrhovateľa a uvedená okolnosť tak nebola skutočnosťou znamenajúcou podstatnú zmenu pomerov na strane odporcu. Nezohľadnil tiež výdavky odporcu súvisiace s kúpou motorového vozidla vzhľadom na prioritu vyživovacej povinnosti. Odporcom uvedenú skutkovú okolnosť týkajúcu sa fyzického konfliktu medzi ním a navrhovateľom odvolací súd nevyhodnotil ako okolnosť zakladajúcu hmotnoprávny dôvod pre nepriznanie výživného z dôvodu nesúladu jeho priznania s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine), keď odporca túto skutkovú okolnosť tvrdiaci nepreukázal takto požadovanú intenzitu uvádzaného konfliktu. Za správny záver súdu prvej inštancie odvolací súd vyhodnotil i to, že zvýšenú vyživovaciu povinnosť odporcu voči

navrhovateľovi určil do 30.06.2015, keď samotná maturitná skúška v mesiaci máj 2015 nemá za následok nadobudnutie schopnosti oprávneného dieťaťa samostatne sa živiť ako základného a jediného zákonného kritéria pre skončenie vyživovacej povinnosti rodiča. Vychádzajúc z uvedeného zákonného kritéria odvolací súd potom za irelevantnú vyhodnotil i odvoláciu argumentáciu odporcu, keď súdu prvej inštancie vytkol, že nechal do úvahy zárobkovú možnosť navrhovateľa, ktorý ako študent dennej formy štúdia súvisle sa pripravujúci na svoje budúce povolanie povinnosť zarábať nemá a jeho príležitostné príjmy mu nemôžu byť na ujmu oproti zákonnej vyživovacej povinnosti odporcu (rodiča).

4.2. Dovolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení (bod 3) odvolaciemu súdu vytýkal tri nedostatky odôvodnenia jeho predchádzajúceho rozsudku, a to: 1/ že nedal špecifickú odpoveď na odvoláciu argumentáciu otca týkajúcu sa jeho výdavkov na obstarávanie liekov v súvislosti s jeho zhoršeným zdravotným stavom a bez vysvetlenia ponechal, či nejde o okolnosť významnú z hľadiska stanovenia sumy zvýšeného výživného, 2/ že nedal špecifickú odpoveď na odvoláciu argumentáciu otca týkajúcu sa príležitostných príjmov navrhovateľa počas dennej formy jeho štúdia a potrebu ich zohľadnenia v rámci majetkových pomerov navrhovateľa, 3/ odvoláciu argumentáciu otca týkajúcu sa výdavkov spojených s údajným nevyhnutným zakúpením motorového vozidla ponechal vzhľadom na prioritu výživného pred týmto výdavkom bez primeraného odôvodnenia, prečo podstatu tejto argumentácie nepovažoval za významnú ani z hľadiska určenia výšky výživného.

4.2.1. Vo vzťahu k prvému vytknutému nedostatku odvolací súd uviedol, že napadnutým prvostupňovým rozsudkom bola zvýšená vyživovacia povinnosť odporcu na navrhovateľa za obdobie od 25.10.2013 do 30.06.2015, ktoré obdobie je preto rozhodným obdobím pre posudzovanie opodstatnenosti odvolacej argumentácie odporcu a pre posudzovanie správnosti hodnotenia dokazovania súdom prvej inštancie v rámci prvoinštančného konania, ktoré odvolaním napadnutému rozsudku predchádzalo. Podľa obsahu spisového materiálu súdu prvej inštancie odporca bol v Kúpeľoch Bojnice, a. s. v roku 2016. Na č. l. 67 spisu založené pokladničné doklady o kúpe liekov v Poliklinike Mlynská dolina Bratislava sú z obdobia 12/2015 až 8/2016, t. j. mimo rozhodného obdobia. Zároveň ide o výdavky v celkovej hodnote 157 eur, čo pri zanedbanom výživnom za obdobie od 25.10.2013 do 30.06.2015 vo výške 1.255,50 eur nepredstavuje sumu vôbec spôsobilú spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného v priznanej výške, keď je potrebné opätovne zdôrazniť, že tieto výdavky odporcu neboli vynaložené v rozhodnom období. Podľa č. l. 68 spisu výdavok v sume 35 eur za podanie ozónu odporcovi je zo dňa 12.04.2016 (mimo rozhodného obdobia) a v sume 40 eur je zo dňa 10.03.2016 (mimo rozhodného obdobia). Pokiaľ ide o príjmové pokladničné doklady založené na čl. l. 72 až 77 spisu, odvolací súd uvádza, že v rozhodnom období od 25.10.2013 do 30.06.2015 boli podľa nich vynaložené odporcom výdavky na lieky a zdravotnú starostlivosť celkovo v sume spolu 130,98 € (ostatné pokladničné doklady nepochádzajú z tohto obdobia), čo pri dĺžke rozhodného obdobia 1 rok aj 8 mesiacov (spolu 20 mesiacov) podľa odvolacieho súdu nepredstavuje sumu spôsobilú spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného v priznanej výške, keďže ide o sumu v priemere cca 6,55 € mesačne. Odvolací súd preto zotrval na svojej skoršej právnej argumentácii uvedenej v predchádzajúcom jeho rozsudku, že výška odporcom uvádzaných nákladov na lieky sa nejaví byť spôsobilá spochybníť nárok navrhovateľa na zvýšenie výživného v súvislosti s preukázanými podstatnými zmenami na jeho strane. Odvolací súd pripomína, že súd prvej inštancie nevyhovел návrhu navrhovateľa na zvýšenie výživného v celosti a čiastočne jeho návrh zamietol a odvolací súd potvrdil jeho rozhodnutie práve a len v tejto vyhovujúcej časti, možno preto konštatovať, že výdavky odporcu na lieky v rozhodnom období sa do priznanej výšky výživného na navrhovateľa premietli a nepredstavujú skutočnosť, ktorá by opodstatňovala priznať navrhovateľovi výživné ešte v nižšej výške.

4.2.2. Vo vzťahu k druhému vytknutému nedostatku odvolací súd doplnil, že príležitostné príjmy navrhovateľa nepredstavujú okolnosti a skutočnosti spôsobilé mať za následok zníženie sumy primeraného výživného pre navrhovateľa ako osobu oprávnenú na výživné od odporcu ako otca dieťaťa, síce plnoletého, ale neschopného sa samostatne živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov vo vzťahu k svojim deťom v zmysle ust. § 62 ods. 1 ZoR trvá do času, kým nie sú schopné sa samé živiť, keď odporca netvrdil a teda ani nepreukázal, že navrhovateľ je schopný zo svojich príležitostných príjmov sa samostatne plne živiť, teda plnohodnotne zabezpečovať krytie všetkých svojich životných nákladov na výživu, ktoré zahŕňajú okrem nákladov na stravu aj náklady na všetky súčasti spoločenského, kultúrneho, sociálneho, školského, mimoškolského a ekonomického života. Výška vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu, ktoré nie je schopné sa samé živiť, je v zmysle ust. § 62 ods. 2 ZoR determinovaná

schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov a nie majetkovými pomermi dieťaťa, ako chcel posudzovať príležitostné príjmy navrhovateľa odporca. Výška príležitostných príjmov navrhovateľa teda nemôže byť na jeho ujmu oproti zákonnej vyživovacej povinnosti odporcu vo vzťahu k nemu a tým odvolací súd dáva odporcovi špecifickú odpoveď na jeho odvoláciu argumentáciu, že príležitostné príjmy a s tým súvisiace majetkové pomery navrhovateľa nie sú okolnosťou spôsobilou ovplyvniť výšku vyživovacej povinnosti odporcu k nemu, pokiaľ nie je schopný sa z nich v plnej miere samostatne živiť. Odvolací súd dospel k záveru, že by bolo absurdné a nezákonné vysloviť právny záver, že študent denného štúdia pripravujúci sa sústavne na budúce povolanie je vzhľadom na svoje príležitostné príjmy schopný samostatne sa živiť a nepriznať mu výživné v zákonnej výške determinovanej možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi rodičov a nútiť ho tak sústavne pracovať popri dennom štúdiu za účelom zabezpečenia si primeraného výživného. Uvedený právny záver platí i vo vzťahu k odvolacej argumentácii odporcu pokiaľ ide o priznanie zvýšeného výživného do 30.06.2015, hoci navrhovateľ zmaturoval v mesiaci máj 2015, keďže odporca netvrdil žiadne skutkové okolnosti a teda ani nepreukázal, že navrhovateľ v mesiaci jún 2015 bol schopný sa samostatne živiť, t. j. nepreukázal, že by mesiaci jún 2015 mal možnosť a bol schopný uzatvoriť pracovnú zmluvu alebo takú dohodu o pracovnej činnosti, v dôsledku ktorej by dostával mzdu na krytie všetkých výdavkov súvisiacich s jeho oprávnenými potrebami v širokom slova zmysle.

4.2.3. Pokiaľ ide o najvyšším súdom vytknutý nedostatok odôvodnenia pôvodného rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolacej námietke odporcu ohľadom výdavku spojeného s údajným nevyhnutným zakúpením motorového vozidla odvolací súd vyhodnotil, že táto odvolacia argumentácia odporcu je neopodstatnená, keďže podľa doloženého osvedčenia o vozidle je jeho držiteľom osoba odlišná od odporcu a odporca neuniesol žiadnym dôkazným prostriedkom svoje skutkové tvrdenie, že pre svoju potrebu a plnenie pracovných povinností zakúpil motorové vozidlo za sumu 3.000 €, ako ani skutkové tvrdenie o nevyhnutnosti tohto jeho nepreukázaného výdavku jeho osoby pre účely výkonu svojho povolania. Z uvedených dôvodov preto tvrdenia odporcu týkajúce sa jeho výdavku na zakúpenie motorového vozidla nemohli byť spôsobilé ovplyvniť nárok na navrhovateľa na výživné proti odporcovi v priznanej výške a neboli dôvodom pre priznanie výživného v nižšej výške. Zároveň odvolací súd opätovne poukazuje na ust. § 62 ods. 5 ZoR, podľa ktorého má výživné prednosť pred všetkými inými výdavkami rodičov. Podľa druhej vety tohto ust. súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Odvolací súd dospel k záveru, že odporca okrem nevyhnutnosti tohto výdavku nepreukázal dokonca ani to, že išlo o jeho výdavok a v ním uvádzanej výške.

4.3. Odvolací súd zhodnotil aj odvoláciu argumentáciu odporcu o navýšení nákladov navrhovateľa na cestovné, oblečenie a učebnice v rozhodnom období a dospel k záveru, že táto je neopodstatnená a odvolací súd sa pridrižiava svojej právnej argumentácie v pôvodnom zrušenom svojom rozsudku, že i prípadné navýšenie týchto nákladov nemá vplyv na správnosť výšky priznaného výživného vzhľadom na skutočnosť, že výživné rodiča má pokrývať všetky výdavky dieťaťa pokiaľ ide o jeho školský, mimoškolský, kultúrny, športový a i iný sociálno-spoločenský, ako aj ekonomický život a priznaná výška výživného nie je vzhľadom na takto vymedzený pojem nevyhnutných nákladov dospelého študujúceho dieťaťa sústavne sa pripravujúceho na svoje budúce povolanie neprimeraná a zodpovedá tiež aj preukázaným možnostiam a schopnostiam odporcu. Mesačné náklady na oblečenie dospelého študujúceho človeka so záujmom uplatniť sa vo všetkých sférach tomu prináležiaceho spoločenského života sa pritom odvolaciemu súdu javia ako vyčíslené primerane.

5. Proti tomuto (ostatnému) rozsudku odvolacieho súdu podal odporca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žiadajúc, aby dovolací súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie alternatívne, aby zmenil napadnuté odvolacie rozhodnutie a žalobu zamietol a priznal odporcovi náhradu dovolacích a odvolacích trov.

5.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietal, že odvolací súd nerešpektoval všetky záväzné pokyny najvyššieho súdu, ktoré vyslovil v predchádzajúcom (zrušujúcom) uznesení (čo vyplývalo z bodu 14 v spojení s prvými dvoma vetami bodu 15 jeho odôvodnenia). V ďalšom rozporoval arbitrárnosť odôvodnenia najzávažnejších troch pochybení, ktoré dovolací súd vytýkal odvolaciemu súdu v prechádzajúcom zrušujúcom uznesení (body 44 až 47 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). V neposlednom rade namietal, že odvolací súd neuviedol, akým spôsobom dospel práve k sume 200 €

priznanej výšky výživného.

5.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odporca najskôr polemizoval so závermi odvolacieho súdu ohľadne ním dosiahnutých príjmov v rozhodnom čase. Následne s poukazom na konkrétne rozhodnutie krajského súdu v Trnave, ktoré považoval za ustálenú súdnu judikatúru, vychádzal z rozsahu výživného pre povinného rodiča 20 - 30% jeho čistého príjmu, ktorý rozsah pomerovoval k jeho pomerom a následne vyčítal nižším súdom, že nedostatočne vysvetlili, prečo sa od stanoveného rozsahu odklonili. Na tomto základe potom formuloval právnu otázku:

(i) „zodpovedá platenie výživného bežným priemerným oprávneným bez výnimočných potrieb vo výške 36%, 42% a 46% čistého mesačného príjmu povinného možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom bežného priemerného povinného v zmysle § 62 ods. 2 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine?“. Inak povedané „aká je najvyššia hranica percentuálneho podielu čistého mesačného príjmu bežného priemerného povinného na výživné pre bežných priemerných oprávnených bez výnimočných potrieb?“.

V ďalšom odporca pri jeho výklade odôvodnených potrieb oprávneného konštatoval, že je potrebné do nich (odôvodnených potrieb, pozn.) zahrnúť aj majetkové pomery oprávneného a formuloval ďalšiu právnu otázku:

(ii) „majú majetkové pomery oprávneného vplyv na odôvodnené potreby oprávneného v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine?“. S touto otázkou súvisí aj ďalšia právna otázka „je možné prihliadať na majetkové pomery oprávneného pri určovaní výšky výživného aj vtedy, ak oprávnený nie je schopný sa z nich v plnej miere samostatne živiť?“.

Odporca v neposlednom rade zastával názor, že kritériom pre ukončenie vyživovacej povinnosti povinného nie je skutočnosť, že oprávnený sa samostatne živiť, ale len schopnosť oprávneného sa samostatne živiť. Na tomto základe potom formuloval právnu otázku:

(iii) „Je zavŕšenie vzdelania oprávneného, ktorý netrpí zdravotnými problémami brániacimi vo výkone práce, vykonaním maturitnej skúšky, bez ďalšieho pokračovania v štúdiu, okolnosťou, ktorá zakladá schopnosť oprávneného samostatne sa živiť v zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine?“. Uvedenú otázku možno všeobecnejšie preformulovať takto: „Aké sú okolnosti zakladajúce schopnosť oprávneného samostatne sa živiť v zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine?“

6. Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu odporcu navrhol podané dovolanie odmietnuť. Uviedol, že súdy rozhodli správne, pričom odporca v dovolaní uvádza opakovane tie isté argumenty, ktoré uvádzal v podanom odvolaní, na ktoré dostal dostatočnú odpoveď.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku (§ 154 a nasl. CMP). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci výživného plnoletých osôb, prípustnosť dovolania odporcu bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

10. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí,

ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

11.1. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

11.2. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, potom už „postupom súdu“ v zásade nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3Cdo/173/2017, 7Cdo/150/2017, 8Cdo/49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

11.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Odporca v dovolaní namietal, že odvolací súd nerešpektoval všetky záväzne pokyny najvyššieho súdu, ktoré vyslovil v predchádzajúcom (zrušujúcom) uznesení z 21. novembra 2019 sp. zn. 3Cdo/199/2019 a z toho vyplývajúcu arbitrárnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Podľa jeho názoru odvolací súd (tiež) neuviedol, akým spôsobom dospel k priznanej výške výživného (bod 5.1.). Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že odporca v rámci namietanej zmätočnosti mienil nedostatok dôvodov, smerujúcich k nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia.

12.1. V zmysle stanoviska najvyššieho súdu publikovaného pod R 2/2016 nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Uvedené stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017,

5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). Podľa právneho názoru ústavného súdu je toto stanovisko súladné s úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

12.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odporca sa mylí, pokiaľ sa nazdáva, že odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozhodnutia nereaguje/nerešpektuje právne závery vyjadrené v nosných dôvodoch (ratio decidendi) predchádzajúceho (zrušujúceho) dovolacieho rozhodnutia, opak je pravdou (pozri body 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 a 47 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). V tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť, že dovolací súd vytýkal odvolaciemu súdu (iba) vadu nepreskúmateľnosti spočívajúca v tom, že odvolací súd nedal dostatočnú odpoveď na odvolaciu argumentáciu odporcu, dovolacím súdom zvýraznenú v jeho zrušujúcom uznesení v bode 15 jeho dôvodov (táto sa týkala troch nedostatkov uvedených vyššie v bodoch 6.2., 6.2.1., 6.2.2. a 6.2.3., pozn.). Nie je bez významu k namietanej zmätočnosti, že jadrom odporcových výhrad v rámci jeho dovolania (v súhrne) bol - iný ako súdmi zistený - skutkový dej vnímaný cez prizmu odporcom vnímanej reality, teda že súdy nesprávne zistili skutkový stav a nemali rozhodnúť tak, ako rozhodli. Pritom dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12.3. Pre prípad, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (čomu nasvedčuje obsah jej dovolania), dovolací súd uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrúva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že (aj) ústavný súd (napr. IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 61/2019) uviedol, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie vecí nezakladá vadu zmätočnosti.

12.4. Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že odporca nedôvodne namieta existenciu procesnej vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

13. Dovolateľ podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13.1. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

13.2. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

13.3. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej

viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Dovolateľ v rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP najskôr polemizoval so závermi odvolacieho súdu ohľadne ním dosiahnutých príjmov v rozhodnom čase. Následne s poukazom na konkrétne rozhodnutie krajského súdu v Trnave, ktoré považoval za ustálenú súdnu judikatúru, vychádzal z rozsahu výživného pre povinného rodiča 20 - 30% jeho čistého príjmu, ktorý rozsah pomerovoval k jeho pomerom a následne vyčítal nižším súdom, že nedostatočne vysvetlili, prečo sa od stanoveného rozsahu odklonili. Na tomto základe potom formuloval právnu otázku:

(i) „zodpovedá platenie výživného bežným priemerným oprávneným bez výnimočných potrieb vo výške 36%, 42% a 46% čistého mesačného príjmu povinného možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom bežného priemerného povinného v zmysle § 62 ods. 2 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine?“. Inak povedané „aká je najvyššia hranica percentuálneho podielu čistého mesačného príjmu bežného priemerného povinného na výživné pre bežných priemerných oprávnených bez výnimočných potrieb?“. V ďalšom odporca pri jeho výklade odôvodnených potrieb oprávneného konštatoval, že je potrebné do nich (odôvodnených potrieb, pozn.) zahrnúť aj majetkové pomery oprávneného a formuloval ďalšiu právnu otázku:

(ii) „majú majetkové pomery oprávneného vplyv na odôvodnené potreby oprávneného v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine?“. S touto otázkou súvisí aj ďalšia právna otázka „je možné prihliadať na majetkové pomery oprávneného pri určovaní výšky výživného aj vtedy, ak oprávnený nie je schopný sa z nich v plnej miere samostatne živiť?“.

Odporca v neposlednom rade zastával názor, že kritériom pre ukončenie vyživovacej povinnosti povinného nie je skutočnosť, že oprávnený sa samostatne živí, ale len schopnosť oprávneného sa samostatne živiť. Na tomto základe potom formuloval právnu otázku:

(iii) „Je zavŕšenie vzdelania oprávneného, ktorý netrpí zdravotnými problémami brániacimi vo výkone práce, vykonaním maturitnej skúšky, bez ďalšieho pokračovania v štúdiu, okolnosťou, ktorá zakladá schopnosť oprávneného samostatne sa živiť v zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine?“. Uvedenú otázku možno všeobecnejšie preformulovať takto: „Aké sú okolnosti zakladajúce schopnosť oprávneného samostatne sa živiť v zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine?“ (bod 5.2.)

15. K spôsobu, ktorým odporca v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravídla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštantným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018, 7Cdo/203/2019). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

16. V danom prípade odporca podrobil kritike konanie a rozhodovanie nižších súdov, nesúhlasil so zvýšením výživného a cez prizmu ním vnímaných skutkových a právnych okolností v dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP formuloval právne otázky, ktoré si následne zodpovedal v jeho prospech. Podľa názoru najvyššieho súdu však právnou otázkou podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže byť otázka vychádzajúca z hypotetického skutkového stavu nezisteného odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 442 CSP). Relevantnou právnou nemôže byť ani otázka, ktorej esenciou sú skutkové okolnosti danej veci.

17. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

18. V prejednávanej veci z obsahu spisu aj z odôvodnenia ostatného rozhodnutia odvolacieho (prvostupňového) súdu vyplýva, že nižšie sudy pri zvýšení výživného na navrhovateľa dôsledne aplikovali pravidlá určenia vyživovacej povinnosti rodičov k deťom určené v § 62, § 75 a § 78 ods. 3 Zákona o rodine. V podstatnom uviedli, že predpokladom zmeny výživného je výrazná a trvalá zmena pomerov, ktorou môže byť podstatne vyšší vek a s tým spojený nárast nevyhnutných životných nákladov, nástup do školy vyššieho stupňa, podstatná zmena pravidelného príjmu rodičov, zmena zdravotného stavu alebo zmena počtu vyživovacích povinností, keď posúdením všetkých zmien v pomeroch oboch účastníkov konania od poslednej úpravy výživného sa sleduje zámer, aby došlo k spravodlivému vyhodnoteniu, či je skutočne zmena súdneho rozhodnutia dôvodná. Uvedené predpoklady boli v konaní preukázané. Pri ustálení výšky výživného vychádzali zo zistených majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, zohľadnili dlhodobú osobnú starostlivosť matky o plnoletého J. v čase jeho maloletosti, zohľadnili vek oprávneného a skutočnosť, že plnoletý J. od 01.09.2013 do 31.05.2015 navštevoval Strednú odbornú školu polygrafickú za účelom získania výučného listu a vykonania maturitnej skúšky v danom odbore. Súbežne skúmali pomery oboch rodičov, ich majetkové a zárobkové pomery, ako aj ich schopnosti a možnosti, ich ďalšie vyživovacie povinnosti. Odvolací súd vo svojom odôvodnení aj primeraným spôsobom reagoval na výhrady zo strany dovolacieho súdu (pozri bod 14.2.).

19. V rozsahu dovolateľom formulovanej prvej otázky [bod 5.2.(i)] najvyšší súd navyše dodáva, že odvolací súd túto otázku neriešil a teda od tejto otázky ani nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. K druhej a tretej dovolateľom formulovanej otázke [bod 5.2.(ii) a (iii)] najvyšší súd uvádza, že aj keď sa nimi v istom ohľade nižšie sudy zaoberali pri formulovaní svojich skutkových a právnych záverov, ani tieto otázky však neboli pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce. Za rozhodujúce odvolací súd považoval podstatnú zmenu pomerov na strane navrhovateľa (najmä nárast veku, nástup na štúdium), vzrastajúci vývoj životných nákladov, pričom na strane odporcu podstatná zmena pomerov od poslednej úpravy výživného preukázaná nebola.

20. V neposlednom rade dovolací súd k otázke určenia výšky, či zvýšenia výživného poukazuje na už skôr prijaté právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/236/2018, 8Cdo/177/2020, 4Cdo/271/2020. Podľa ustálenej praxe najvyššieho súdu určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritéria na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Každé jedno rozhodnutie o výživnom je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017). Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zo širších hľadísk je tiež to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky

vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax do volacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj 3Cdo/226/2017).

21. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

22. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie odporcu podľa § 447 písm. c/ CSP (dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP (dovolanie odporcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.